

כ"ח באב, תשס"ז
12 באוגוסט, 2007
078S7230

לכבוד

גב' איילין טולדנו- יו"ר ועדת הקשר של לשכת רואי
החשבון בישראל וחברי הועדה

לכבוד

התאגידים הבנקאיים וחכ"א לידי
החשבונאי הראשי

הנדון: הטיפול החשבונאי ב"פורוורד סינטטי"

1. לאחרונה הובא לידיעתנו כי יכול שתאגידים בנקאיים מתקשרים בעסקאות שבהן הם מעמידים ללקוח אשראי ובמקביל הלקוח מפקיד פיקדון בתאגיד בנקאי (להלן – פורוורד סינטטי). הסוגייה שעלתה בהקשר זה הינה האם בהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים יש להתייחס אל שתי העסקאות האמורות כאל מכשיר נגזר. להלן מפורטת התייחסותנו לסוגייה זו.
2. בימים 17.1.00, 1.1.01 ו- 18.2.02 פורסמו חוזרים מספר ח-06-1992, ח-06-2018 וח-06-2070, בדבר "חשבונאות מכשירים נגזרים ופעילויות גידור". הכללים שנקבעו בחוזרים אלה התבססו על הכללים שנקבעו בארצות הברית בתקן חשבונאות כספית מספר 133 (FASB Statement No. 133 Accounting for Derivative Instruments and Hedging Activities) (להלן – התקן), כפי שתוקן בארצות הברית על ידי תקני חשבונאות כספית מספר 137 ו-138.
3. ביום 28.10.02 פורסם חוזר מספר ח-06-2085 בדבר "חשבונאות מכשירים נגזרים ופעילויות גידור". בסעיף 6 לחוזר זה צויין כי "הוועדה לתקני חשבונאות כספית בארצות הברית (FASB) מפרסמת באופן שוטף עדכונים והבהרות בהתייחס לטיפול החשבונאי במכשירים נגזרים ופעילויות גידור. לאור העובדה שהוראות המפקח על הבנקים בדבר מכשירים נגזרים ופעילויות גידור מבוססות על כללי החשבונאות שנקבעו בנושא בארצות הברית, **התאגידים הבנקאיים ורואי החשבון שלהם נדרשים לעקוב אחר הנחיות רלבנטיות בנושא שנכנסו לתוקף בארצות הברית, ולעדכן את הטיפול החשבונאי בהתאם.** יש ליישם, בין היתר, תקני חשבונאות רלבנטיים שיפורסמו על ידי ה-FASB, וכן הנחיות רלבנטיות המפורסמות במסגרת צוות יישום הנגזרים בארצות הברית Derivatives Implementation Group – Guidance on Statement 133 (Issues), אשר אושרו פורמלית (Issues with Cleared Guidance) על ידי צוות ה-FASB (ההדגשה אינה במקור – מ.ש.).
4. במסגרת ההנחיות ליישום התקן שפורסמו ע"י צוות היישום כאמור לעיל (Derivatives Implementation Group, להלן – DIG), פורסם ביום 17.2.1999 (DIG K1 Miscellaneous:) **מצי"ב בנספח (Determining Whether Separate Transactions Should Be Viewed as a Unit)**

א" שמהיר את התנאים שבהתקיימם שתי העסקאות הנפרדות צריכות להיות מטופלות כעסקה אחת כמכשיר נגזר. ההנחיות שנקבעו ב-DIG K1 קובעות כדלקמן:

"אם נקשרו לפחות שתי עסקאות נפרדות במטרה לעקוף את הכללים שנקבעו בתקן, יש לבחון את המאפיינים הבאים במצטבר, אשר אם קיימים, הם יגרמו לכך שהעסקאות ייבחנו ביחד (unit) ולא בנפרד:

- 4.1. העסקאות בוצעו באותה העת וקשורות (in contemplation) האחת לאחרת;
  - 4.2. העסקאות בוצעו עם אותו צד נגדי (counterparty) (או שהן נבנו באמצעות מתווך);
  - 4.3. העסקאות קשורות לאותו הסיכון (The transactions relate to the same risk);
  - 4.4. אין צורך כלכלי נראה לעין או מטרה עסקית מהותית לבניית העסקאות בנפרד אשר לא היו יכולים להיות מושגים גם באמצעות עסקה אחת."
5. נציין כי ההוראות שנקבעו בסעיף B.6 במדריך ליישום (GUIDANCE ON IMPLEMENTING) של IAS 39 (Financial Instruments: Recognition and Measurement – מצ"ב בנספח ב') תואמות את ההוראות שפורסמו ב-DIG K1.
6. ראוי להדגיש כי יכול שלהצגת העסקה בדוחות הכספיים כמכשיר נגזר עשויה להיות השלכה על חישובי יחס הון לרכיבי סיכון בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין מספר 311 בדבר "יחס הון מזערי".
7. למען הסדר, ובהתאם לאמור בסעיף 3 לעיל, תאגידי בנקאים נדרשים ליישם את ההוראות שנקבעו, בין היתר, ב-DIG K1 לגבי כל העסקאות שיבוצעו מיום 1.8.07 ואילך והמקיימות את התנאים שפורטו בו, תוך שימת דגש על עסקאות של מתן אשראי וקבלת פיקדון שבוצעו בו זמנית מול אותו צד נגדי. נציין כי בדיונים שנערכו ביום 16.7.07 במשרדי הפיקוח על הבנקים עמדתנו זו נמסרה לחשבונאים הראשיים ולרואי החשבון המבקרים של התאגידי הבנקאיים.
8. במסגרת זו איננו מתייחסים לסוגיות נוספות הקשורות לאופן הניהול של עסקאות אלו.

בכבוד רב,

מ. שפיגל

סגן המפקח על הבנקים

העתק: מר רוני חזקיהו – המפקח על הבנקים.